

LEIFUR.

I. ARG WINNIPEG 13. MARZ 1884. NO. 44.

Þi þjer viljið fá vel teknar myndir þa gleymid ekki, að I. Benetto & Co. skara framur odrum.

FRJETTIR ÚTLENDAR.

Hinn 21. f. m. hertóku uppreistarmenn bæinn Tokar eftir langa söku. Þeir höfðu setið um hann í 3 daga og skutu hvíðarlaust á virki hans. Miðvikudaginn (þann 20.) fóru fóringjar setulidsins á furd uppreistarmanna, og veit enginn hvað þeir hafa samið sín á milli, en er þeir komu aptur til hermanna sinna, sögðu þeir að þeir hlýtu að gefast upp næsta dag. Við fregn þessa urðu hermennirnir hljóðir, því þeir vildu ekki lata undan, og vonuðust því eftir öðru boði frá fyrliðum sínum, og til þess að vera eigi lengur undir stjórn þeirra, tóku þeir það ráð að flyja úr bænum, og er dinnit var orðið fór fjöldi þeirra, og komu nokkrir af þeim til Suakim og sögðu frjettirnar um þenna nýja sigur Araba. Eins og fyrirlidarnir gjörðu ráð fyrir, kom flokkur Araba á fimmtudaginn 21. til að taka við stjórn bæjarins, varð engin fyrirstada og settust þeir þegar að völdum. Menn finnda sjer að Osman Digma foringi uppreistarmanna hafi keypt setulidsfóringjana til að gefast upp, draga menn þá ályktun af því, að eftir að þeir gáfust upp, færði Osman þeim gjafir, sem hann sagði að væru heiðursgjafir fyrir hugrekki þeirra í að halda út svo lengi, en sem hermönnum þótti líkara að veri þartur af launum þeim, er þeir hefðu samið um, og væru því öllu heldur laun fyrir ragmennsku og drottinnsvik, en hugrekki, þó menn Osmans næðu bæ þessum undir sig, án mikillar fyrirhafnar, og þættust hafa unnið fregan sigur, varð stjórn þeirra ekki langlífi, því á laugardaginn 1. p. m. kom þangað flokkur brezkra hermanna undir stjórn hershöfðingjans Grahams, sem eftir stuttan tíma rak uppreistarmennina á flotta og tóku bæinn aptur, voru margir af hermönnum, er fangar voru hjá Osman gengir í líð með honum: einungis 75 voru eftir, sem neitudu að fylla flokk hans, og voru þeir hálfsandir úr hungri.

Hinn 27. febrúar kom Graham til Trinitat, og voru með honum um 4000 brezkir hermenn, lagði hann þegar af stað þaðan landleið til Tokar, og er hann var skammt á leið kominn mætti honum flokkur af Osmans monnum, sem þegar jögðu til orustu, lét þá Graham menn sína snúa undan, sem á flotta, dreifðu þá Osmansmenn sjer og hugðu að reka flóttann til Trinitat, en þeir fóru skjótt því að þekkja fyrirlíða hinna brezku hermanna, því þegar þá varði minnst, sneru Englentingar við og rjeddast á þá með ofsa miklum og stóðust þeir ekki skothríðina, lauk svo að þeir tóku á fás sinn í hverja átt, fjella af Osmans flokki um 1000 manns, en af Bretum 24. Nægt svæði því, er menn Baker pacha voru hoggvir niður, sau Bretar skaklega mikinn flokk af Osmans monnum, (um 12,000) og er þeir nalgðust ljetu Osmans menn skotin dýja á líði Grahams, en það gjörði eigi mikinn skaða, því þeir voru svo laugt frá að byssur þeirra baru eigi nógu langt, skeyttu Bretar ekki um skot þeirra en hjeldu áfram gongu síni, sem ekkert varí, í þessum svifum komu Bretar á líð forna orustu við Bakers pacha, gaus þá upp hraðileg fylja því hinir föllu lágu þar enn ódysjaðir, og var átakanlegt að sjá þá liggja sem hráviði hver vetra um völlum, þrátt fyrir það hjeldu þó Bretar áfram jafn og stöðugt, sem strannur og litu hvorki til hægri né vinstri, tóku þá Osmans menn

ad horta undan, og létu ekki fyrir en þeir höfðu víggjörðingum sínum. Aðeins nokkrum 2-3 mílur frá Bretum og hjeldu Grahams menn þá áfram án frekari fyrirstöðu, voru hermenn þeirra í góðu skapi, veifðu þeir lumum brezka fana og hröpuðu hurr hurr! í sífellu, sem þó ekki heyrðist nema óskýrt, því hljóðlara-slátturinn yfirgæfði alla háreytti: þegar þeir áttu skamt að virkjum Osmans manna, tóku þeir sjer hvíld, en hun varð ekki löng, því óvinirnir byrjuðu þegar að skjota og gjörðu þeir allmikinn mannskada, Jögðust Bretar þá niður og tóku að mæla þeim í sama mæli, fjella þá menn Osmans umvörpum og eftir litla stund hættu þeir algerlega að skjota, stöðu Bretar þegar upp og öldu móti óvinanum, sem tóku hraustlega á móti, hóist þar hin hardasta haggörusta og byrtuðu Bretar lína niður sem fjnad, þó Arabar vara hard-sniðir var þeim ekki til neins að atla að yfir-stigja Breta, sem voru bæði vel ætíðir og þung-hoggir: um þetta bil var stórskotalið Breta koma íð á völlum og hóf þegar skothríðina, var þá ekki um annað að gjera fyrri Osmans monnum en að flyja, ráku Bretar flóttann þar til þeir voru vissir um að þeir myndu ekki snúa aptur fyrst um sinn, sneru þeir þegar aptur og tóku á sig niðir í herbuðum hinna. Í viðreisninni fjella um 2000 af líði Osmans, en af Bretum um 200 enu margir eru sárir, á meðal þeirra Baker pacha: eftir þetta hjeldu Bretar áfram fyrirstöðu laust þar til á laugardaginn er þeir komu til Tokar, en fyrirstada var þar lítil, og um kvöld íð eftir þeir að völdum í bænum, og sendu þeir þegar til Suakim um 700 konur og börn er voru einnig í Tokar, hefir Graham ásett sjer að staðnæmast um líð í Tokar, og flama uppreistarmenn burtu úr nágrenninu.

EKKI gengur Gordon vel að koma á friði og reglu í Kartum eða þar umhverfis. Hefir hann mátt breyta stefnu síni, og hótar hann nú að, ef þeir ekki líti vilja sínum, skuli hann senda eftir brezkum hermönnum, og muni þeir þá mega láta undan hvort þeir vilja eður ekki. Nýlega sendi hann skrifara sínum upp með lívitu Nil, meðal flokka nokkurra, er þar búa, til að komast eftir hvernig þeim líkadi bóðskapurinn víðvíkjandi valdi því, er hann gaf El Mahdi, gekk skrifaranum allvel ferðin þó margir flokkarnir væru allt annað en vingjarnlegir við hann, en hann kem jafn óróður og hann fór, víðvíkjandi því hvað fyrirlíðar flokka þessara hefðu í hyggju að gjöra, Gordon hefir fengið þá skipun frá stjórninni að láta ekki El Mahdi þá umráðum yfir bænum Kartum, og heldur en að svo verði skuli hann mynda sjálfstætt ríki í eystri hlata Súdan, gjörir hann því sitt ytrasta að bæjarbúar verði á eitt sættir, og til þess að geta þoknast öllum, hefir hann sett kassa hjer og þar um stræti bæjarins, svo þeir sem vilja geta sent honum skriflega sögu um vandræði sín. Sem nærri má geta þótti El Mahdi mjög vand um þann bóðskap, er gjörði hann að Soldani yfir Súdan og gaf hann sendimenn Gordon, er ferði honum fregnina skrautlana skokpa í heidruskyn, síðan hefir hann lítið það bóð gaus meðal hinna ynsu flokka, þar eð hann hefði tekið við stjórninni, fyrirlíði hann nokkrum af þegnum sínum, að sýna Gordon eða Egyptum óvináttu. Halda menn að margir flokkar muni neita að hlýða honum, og hafa menn það til sannindamerkis, að hann er mjög óttafullur og alfrmenn hans, er búa í El Obeid, hefir hann safnað saman allmiklu af hergögnum, er hann kveðst atla að fá stjórn Egyptalands, því það sje hennar eigi, lítu ut sem hann eptir allt, en

munu vilja flyja á nórð þeirnar í þeirri von að líta veiti honum líð til að beygja flokkana til hlýðni við sig, ef þeir ekki vilja gjöra það með öðru, sem lítið útilit er fyrir.

— Fregin um sínu Grahams var meðtekinn með lögnum í Landinum, margir sem áður voru völausir og jafnvel æstir gegn stjórninni fyrir að senda menn sína í þessa hættufor: urðu hug-rakkir og ákafir með að áfram vari haldið þar til allir uppreistarmenn væru yfirumir. Dyna-mite og vitisjelasmidinnir eru ekki hættir sína hroðilegu eyðileggingar stórúm, þó þeir um undanfarið tíma hafi ekki gjört vart við sig til myna. Þann 26. f. m. voru sprengdar í loft upp járnbrautastíðvar á einni brautinni, (Victoria Railway) undir Lunlunaborg, ma heita að bygg-ingin eyðilegðist algjörlega, og hefði orðið áka-flega mikill mannskadi, ef vjelin hefði sprungið einum kl. tíma fyrir, en þar eð hun sprakk ekki fyrir en nokkru eptir miðnætti, voru þar ekki nema 7 menn víðastalir, sem allir meðlust mik-ið en er þó lívint, svoi þetta skipti fríðust þeirvið að vera mörðingjar: hver eða hverjir hafi valdið þessu víta meðan ekki greinilega, en tveir Bandaríkjamenn eru grunaðir, höfðu þeir komið inn í húsið um kveldið og hedið að geyma ferðatösku og kassa, en jafnframt varað þjónna við að meðhölla þá varlega, því í þeim vari brothætt var: stuttu eptir að menn þessir voru fangir, h-yrdi einn þjónanna háreysti í herberginu, sem í vekkara í standaklukku, enn ekki vissi hann hvaðan það kom; í rústinum fundust jarn og stílljadrir líkar þeim sem brúkað at eru í sprengivjelum þessum: hefir Dynamite fundist víða í borginni, og eru menn vissir um að meirihluti þess kemur frá Ameríku, hefir stjórn-inn komið til hugar að bíðja Bandaríkjastjórn um líðveizlu til að uppreta fjendur þá, er standi fyrir smíði á þessum eyðileggingar, efnum; hefir stjórnin sent Frakkum banaskrá víðvíkjandi því að koma í veg fyrir flutning á dynamite til Englands, og hefir Frakkastjórn tekið svo rögg-samlega í taumana að feniens og dynamite smíðir verða gjörðir útlagir af Frakklandi, og hefir heyrst að feniens, sem um undanfarið ár, hafa haft Parísaborg fyrir aðsetursstað, hafi í hyggju að flytja til Geneva þar þeir hafa ekki lengur fríð. Land í Parísaborg, einnig ætli Frakkastjórn að láta gæmgefalega skoða flutning allra, er þar lenda, og koma frá Ameríku. Stjórn Breta þykir undulegt, ef Bandaríkjamenn eru svo hínðlaesir að leyta morgnum þegnum sínum að ganga meðal manna og bjóða um fjárfyrk til að eyðileggja líf og eignir á Englandi, en sjer aptur á móti að meðan hennar eigin lög ekki henna innflutning á „dynamite“, er ekki að bíst við að Bandaríkjastjórn banni að selja það, svo það eina er hún getur gjört þessu víðvíkjandi, er, að senda við Bandaríkjastjórn um að lúndra svo sem mögulegt er að menn safni þó, sem óþunberlega er víðurkennt að sje til að eyðileggja eignum Breta, því slíkt vírd at er ómöglegt, og þeir sem fyrir því ráða, atta að gettu lög að loka að sínu í betunarlhus.

Heyrst hefir að Baslandi, þjóðverjalandi, Austurríki og Frakkland hafi í hyggju að sam-eina mátt sínu til þess að reyna að koma í veg fyrir að Bretar hafi jafnmikil vald yfir bæði Miðjarðarhafi og Innlandshafi, þykir þeim óþolandi að hugsa til þess ef Bretar taka al-gjörlega við stjórn Egyptalands, og gjöra það að sínu eigi, sja þeir að þá hefir England ótakmarkað vald yfir öllu Miðjarðarhafinu og þaðan alla leið austur fyrir Bengalsíða, þeim þykir hart að láta jafn lítum helma og Lög